

28. januar 2022

Helbreds faktorer

Rygning

Indhold

1.	Introduktion	5
1.1	Baggrund	5
1.2	Terminologisk begrebsafklaring	6
1.3	Målgruppe	6
2.	Omfang	6
3.	Terminologisk begrebsdiagram	6
3.1	Begreber	7
3.2	Relationstyper	7
3.3	Inddelingskriterier	7
4.	Informationsmodel	9
5.	Begrebsdefinitioner	9
	fund vedr. helbredsrelateret adfærd	9
	ønske om tobaks- og nikotinstop	9
	ønske om rådgivning om tobaks- og nikotinstop	10
	fund vedr. brug af og udsættelse for tobak	10
	passiv ryger	10
	ikkerøger	11
	aldrig ryger	11
	tidligere ryger	11
	tobaksbruger	12
	ryger	12
	daglig ryger	12
	lejlighedsvis ryger	13
	ugentlig ryger	13
	månedlig ryger	13
	vandpiberyger	13
	ryger af opvarmet tobak	14
	bruger af røgfri tobak	14
	daglig bruger af røgfri tobak	14
	lejlighedsvis bruger af røgfri tobak	14
	ugentlig bruger af røgfri tobak	15
	månedlig bruger af røgfri tobak	15
	fund vedr. brug af stof	15
	bruger af nikotinprodukt	15
	bruger af ikke-godkendt nikotinprodukt	16
	bruger af godkendt nikotinprodukt	16
	e-cigaretsbruger	16
	daglig e-cigaretsbruger	16
	lejlighedsvis e-cigaretsbruger	17
	ugentlig e-cigaretsbruger	17
	månedlig e-cigaretsbruger	17
	ikke-e-cigaretsbruger	17

aldrig e-cigaretbruger	17
tidligere e-cigaretbruger	18
ukendt brug	18
ikke oplyst brug	18
tobaks- og nikotinafvænning	18
nikotinprodukt	19
tobakssurrogat	19
rygestatus	19
tobaks- og nikotinstoppæparat	20
antal nikotinprodukter pr. tidsenhed	20
e-væske	20
e-væske med nikotin	21
e-væske uden nikotin	21
antal tobaksprodukt pr. tidsenhed	21
tobaksprodukt	21
røgtobak	22
røgfri tobak	22
tobaksforbrug	22
forbrug af røgtobak	22
pakkeår	23
forbrug af røgfri tobak	23
forbrug af røgfri tobak pr. tidsenhed	23
forbrug af e-væske pr. tidsenhed	23
nikotinindtag via e-væske pr. tidsenhed	24
antal nikotinholdige ampuller pr. tidsenhed	24
 6. Henvisninger	 25
Bilag 1 Informationsmodel	28
 1.1 Klasser og relationer	 28
1.2 Attributter og enumerationer	29

1. Introduktion

Formålet med denne rapport er at præsentere definition af en række centrale begreber, der bl.a. repræsenterer de spørgsmål, der stilles om helbreds faktorer i mange forskellige sammenhænge i sundhedsvæsenet.

Alle sundhedsvæsenets sektorer arbejder med dokumentation af *helbreds faktorerne*: Kost, Rygning, Alkohol, Motion og Søvne/Stress/Seksualitet.

Selv om helbreds faktorerne er blandt de informationer, der oftest indsamles om borgere og patienter, har det været vanskeligt at sammenligne og dele viden om disse, fordi såvel spørgsmål som svar om helbreds faktorerne har været ustrukturerede og forskelligartede. Helbreds faktorerne er derfor ofte, i forbindelse med deling af data, blevet nævnt som eksempel på et område, hvor der bør standardiseres, så dokumentation og anvendelse af data kan optimeres.

Formålet med nærværende arbejde er at standardisere de begreber og termer, der anvendes til at udtrykke helbreds faktorerne, sådan at betydning af begreberne er entydig, at der gives anbefalinger til foretrukken anvendelse samtidig med, at det er muligt at specialisere og konkretisere, hvor det er nødvendigt for brugeren.

Begrebsafklaringen samler en række centrale sundhedsfaglige begreber, afdækker deres betydning og opnår konsensus om de definitioner, der udarbejdes. Hensigten er, at begreberne derved kan anvendes entydigt og konsistent på tværs af faggrupper, organisationer, fagspecialer og sektorgrænser.

Ikke alle de nævnte begreber skal nødvendigvis anvendes, hvor der indsamles viden om helbreds faktorer. I nogle tilfælde vil det være tilstrækkeligt at dokumentere *ryger* og *ikkeryger*, mens man i andre sammenhænge har behov for at specialisere og nuancere yderligere med anvendelse af flere begreber.

Ved at stille terminologiske definitioner til rådighed gives der mulighed for at opnå en fælles forståelse af de begreber, der anvendes. I dette dokument er der fokus på rygning og rygestatus.

Standardiseringen er beskrevet i en terminologisk begrebsmodel og vil sidst i dokumentet også blive beskrevet i en informationsmodel, der kan understøtte datamodellering inden for området rygning. Arbejdet kan være et udgangspunkt for implementering i et fagsystem, men giver ikke anvisninger til hvordan fagligt arbejde med emnet i øvrigt, skal udføres.

Det er planlagt at arbejde videre med øvrige helbreds faktorer, efter kommenteringsprocessen for denne rapport er gennemført.

1.1 Baggrund

Digitaliseringsstrategier i sundhedsvæsenet har gennem mange år påpeget, at digitalisering skal understøtte sammenhæng og deling af data på tværs af sektorer og faggrupper. Det forventes i stadig højere grad af sundhedsprofessionelle, borgere og patienter, at det foregår sømløst, enkelt og uden særlig opmærksomhed fra dem, der møder den information, der formidles digitalt. Hvis sundhedsvæsenet skal indfri den forventning, er der bl.a. behov for samarbejde mellem sundhedsvæsenets interessenter om fastlæggelse og anvendelse af indholdsmæssige standarder.

Vi forventer ikke at sikre indholdsmæssig standardisering i hele sundhedsvæsenet på én gang, men tager fat i et område, hvor standardisering længe har været efterspurgt bl.a. i rapporten *Kvalitetsoplysninger på sundhedsområdet – Maj 2011* Indenrigs- og Sundhedsministeriet og i *Viden til et bedre sundhedsvæsen- RKKP strategi 2019-2022, Strategi for digital sundhed 2018-2022*, regeringen, KL og Danske Regioner og *Forståelsesrapport for PRO 2016*.

1.2 Terminologisk begrebsafklaring

Begreberne i begrebsdiagrammet vedrørende rygning er baseret på en række kilder¹ og udgør centrale begreber inden for emnet. Der er udarbejdet definition af begreberne, angivet anbefalede termer og i nogle tilfælde synonymer. I en del tilfælde er der tilføjet en kommentar eller en formidlingsversion, hvor den terminologisk korrekte definition kan være vanskelig at læse.

Ved nogle begreber er der indsat koder, der viser, hvordan begrebet udtrykkes i hhv. SKS og SNOMED CT såfremt de eksisterer i den pågældende indholdsmæssige standard.

Begreberne skal skabe en fælles begrebsforståelse henover organisatoriske, sektorielle og faglige skel.

1.3 Målgruppe

Målgruppen for denne rapport er alle, der udvikler spørgeskemaer, databaser og systemer til at opsamle information om helbreds faktorer hos borgere og patienter samt dem, der vil anvende de indsamlede informationer til behandling, statistik, kvalitetsarbejde, helbredsmonitorering mv.

2. Omfang

Indholdet i dokumentet skal hjælpe med at øge den semantiske interoperabilitet i data mellem sundhedsvæsenets interessenter.

Dokumentet indeholder terminologiske begrebsdefinitioner, der er nødvendige alle steder, hvor struktureret information om borgerens eller patientens rygestatus er et ønske eller krav. Der er alene fokus på tobaksprodukter og tobakserstatningsprodukter – ikke illegale rygeprodukter som fx hash, rygeheroin eller lignende.

Arbejdet er afgrænset fra og relaterer sig ikke til helbredstilstande som eksempelvis graviditet, KOL, diabetes. Relation til disse tilstande kan etableres i fagsystemerne.

3. Terminologisk begrebsdiagram

Begrebsdefinitionerne er udarbejdet efter terminologisk begrebsafklaringsmetode og de principper, der knytter sig hertil. Læs evt. mere i *Håndbog i begrebsarbejde del 1 og 2*². Det betyder bl.a., at begreberne er sat i relation til hinanden i et diagram, og er defineret efter den såkaldte analysemetode, jf. [3.1 Begreber](#).

¹ Se afsnittet *Henvisninger*

² <https://sundhedsdatastyrelsen.dk/da/rammer-og-retningslinjer/om-terminologi/nbs/spoergsmaal-og-svar>, se under "Hvor kan jeg læse mere om terminologiarbejde?"

Begrebsdiagrammet og begreberne offentliggøres og vedligeholdes fremover i Sundhedsvæsenets Begrebsbase, <https://sundhedsdata.item.dk>³. Målgruppen for Begrebsbasen er udviklere af it-systemer til brug i sundhedsvæsenet samt forfattere af dokumentation i sundhedsvæsenet fx vejledninger, cirkulærer etc.

3.1 Begreber

Begrebsdiagrammet omfatter knap 60 begreber – markeret med gul farve i diagrammet. Begreberne er defineret efter analysemetoden, hvilket vil sige, at de skriftlige definitioner er bygget efter følgende princip:

begrebsdefinitionen består af nærmeste overbegreb + det karakteristiske træk, der adskiller begrebet fra andre lignende begreber.

I de tekstuelle definitioner i dette dokument er nærmeste overbegreb markeret med understregning, når overbegreberne findes i begrebsbasen. I nogle tilfælde er overbegreberne så almensprogligt kendte, at de ikke findes i begrebsbasen.

3.2 Relationstyper

Der er anvendt følgende relationstyper i diagrammet:

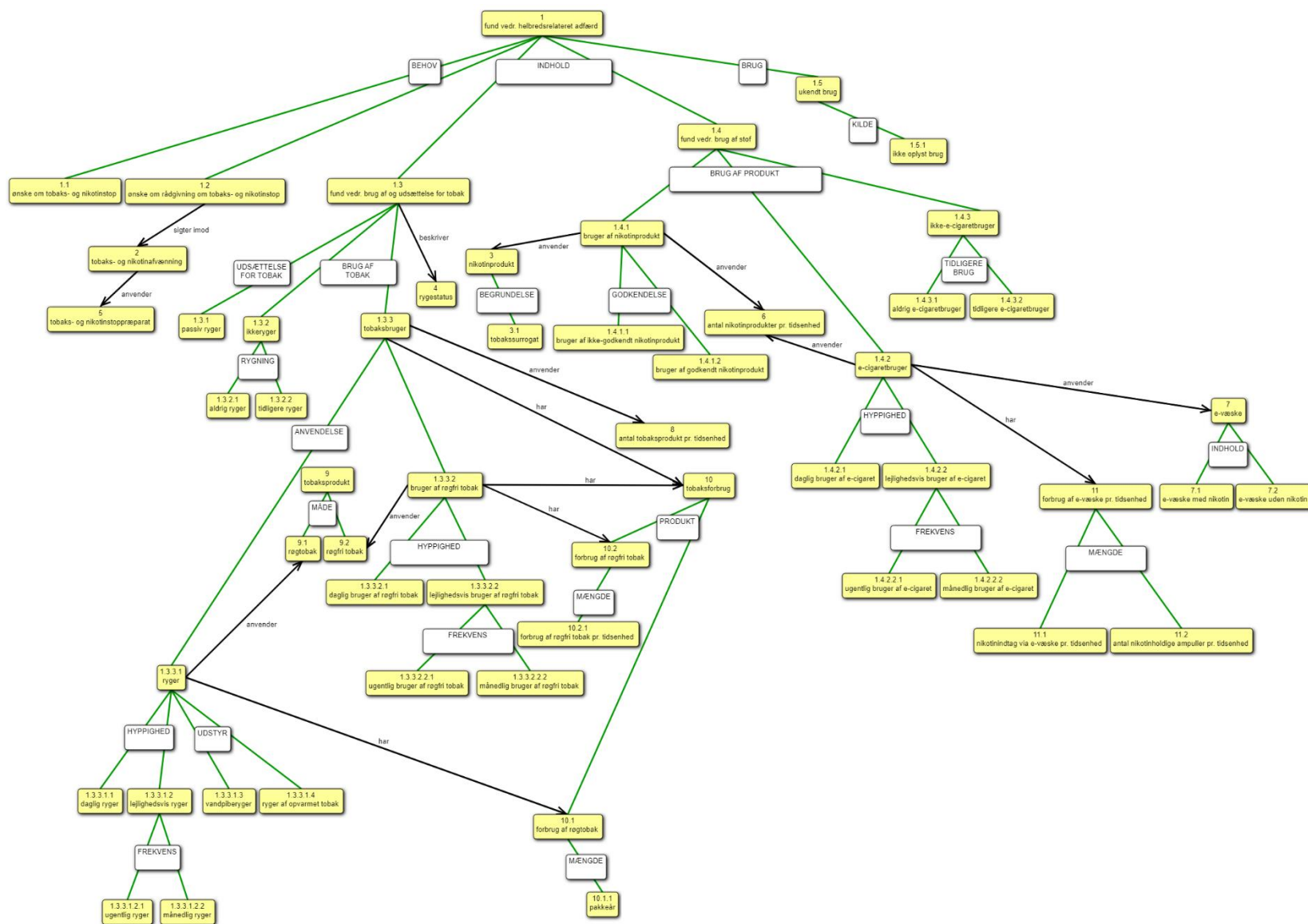
- Typerelation, grøn streg – fx er *daglig ryger* <en type af> *ryger*.
- Associativ relation, sort streg – fx *ryger* <anvender> *røgtobak*.

3.3 Inddelingskriterier

De karakteristiske træk, der sammen med overbegrebet udgør grundlaget for begrebets definition, er angivet som inddelingskriterier i de hvide bokse og går hen over de begreber, de er gældende for. Fx er det karakteristiske træk for *daglig ryger* HYPPIGHED, der i en formel specifikation ved hjælp af et attributværdi-par skrives [HYPPIGHED: hver dag]⁴, mens det for *ryger af opvarmet tobak* er UDSTYR skrevet [UDSTYR: elektrisk opvarmet tobakssystem].

³ <https://sundhedsdata.item.dk>

⁴ Attribut-værdi-par kan ses i NBS Begrebsbasen.

Figur 1 Terminologisk begrebsmodel: Rygning

4. Informationsmodel

Begreber, definitioner og karakteristiske træk fra den terminologiske begrebsmodel indgår i informationsmodellen sidst i dokumentet. Hvor den terminologiske begrebsmodel giver oplysninger om begreberne, giver informationsmodellen en forretningsafklaring, der kan være udgangspunkt for at udarbejde en fysisk datamodel, der kan implementeres i et databasestyringsystem og anvendes til lagring af data om tobaksforbrug, rygning, brug af e-cigaretter m.m. Se informationsmodellen i bilag 1.

5. Begrebsdefinitioner

Begreberne har et nummer, der refererer til begrebets placering i begrebsdiagrammet ovenfor.

1 fund vedr. helbredsrelateret adfærd

DEFINITION

fund vedr. adfærd der har at gøre med en persons helbred

KOMMENTAR

Begrebet er lånt fra SNOMED CT og anvendes alene som overbegreb for de begreber, der har med fund vedrørende helbredsrelateret adfærd at gøre – her om tobaks- og nikotinprodukter.

KODEFORSLAG

SNOMED CT 365949003 | fund vedr. helbredsrelateret adfærd (klinisk fund) |

1.1 ønske om tobaks- og nikotinstop

SYNONYM

rygestopønske

DEFINITION

ønske som en person har om at holde op med at anvende tobaks- og nikotinprodukt

KOMMENTAR

Rygeafvænning kan fx være rygestop-kursus og brug af medicinske hjælpemidler eller en kombination af disse.

1.2

ønske om rådgivning om tobaks- og nikotinstop

DEFINITION

ønske som en person har om at modtage rådgivning om afvænning fra tobaks- og nikotinprodukt

KOMMENTAR

Afvænningsen kan fx være rygestopkursus, individuel rådgivning, online-rådgivning og brug af medicinske hjælpemidler eller en kombination af disse.

1.3

fund vedr. brug af og udsættelse for tobak

DEFINITION

fund vedrørende helbredsrelateret adfærd der har at gøre med tobak

KOMMENTAR

Begrebet er lånt fra SNOMED CT og anvendes alene som overbegreb for de begreber, der har at gøre med den del af den helbredsrelaterede adfærd, der har at gøre med tobak.

KODEFORSLAG

SNOMED CT 365980008 | fund vedr. brug af og udsættelse for tobak (klinisk fund) |

1.3.1

passiv ryger

DEFINITION

fund vedr. brug af og udsættelse for tobak hos en person der udsættes for tobaksrøg uanset om personen selv har et aktivt røgtobaksforbrug

KOMMENTAR

Man er udsat for passiv rygning, når man opholder sig i et rum/en bolig/en bil, hvor der bliver røget, mens man er tilstede, eller hvor der lugter af tobaksrøg. Man er også udsat, hvis man opholder sig et sted udendørs fx på en cafe, et busstoppested m.m., hvor man kan lugte tobaksrøg.

FORMIDLINGSVERSION

En passiv ryger er en person der udsættes for tobaksrøg uanset om personen selv har et aktivt forbrug af røgtobak.

KODEFORSLAG

SKS ZZP01A2 Passiv ryger

SNOMED CT 43381005 | passiv ryger (klinisk fund) |

1.3.2 ikkeryger

DEFINITION

fund vedr. brug af og udsættelse for tobak hos en person der ikke aktuelt har et forbrug af røg-
tobak

FORMIDLINGSVERSION

En ikkeryger er en person der ikke aktuelt har et forbrug af røgtobak.

KODEFORSLAG

SKS ZZP01A1B Ikkeryger

SNOMED CT 8392000 | ikkeryger (klinisk fund) |

1.3.2.1 aldrig ryger

DEFINITION

ikkeryger der på intet tidspunkt i sit liv har været ryger

KODEFORSLAG

SKS ZZP01A1B3 Aldrig ryger

SNOMED CT 266919005 | har aldrig røget tobak (klinisk fund) |

1.3.2.2 tidligere ryger

SYNONYM

eksryger

DEFINITION

ikkeryger der har været ryger

KODEFORSLAG

SKS ZZP01A1B2 Tidligere ryger

SNOMED CT 8517006 | eksryger (klinisk fund) |

1.3.3 tobaksbruger

SYNONYM

bruger af tobak

DEFINITION

fund vedr. brug af og udsættelse for tobak hos en person, der har et aktivt forbrug af tobak

FORMIDLINGSVERSION

En tobaksbruger er en person der inden for det seneste halve år har haft et aktivt forbrug af tobak.

KODEFORSLAG

SNOMED CT 110483000 | bruger af tobak (klinisk fund) |

1.3.3.1 ryger

DEFINITION

tobaksbruger der har et forbrug af røgtobak

DEFINITION FRA ANDEN KILDE

WHO: A smoker is someone who smokes any tobacco product, either daily or occasionally.

KODEFORSLAG

SKS ZZP01A1A Ryger

SNOMED CT 77176002 | ryger (klinisk fund) |

1.3.3.1.1 daglig ryger

DEFINITION

ryger der anvender røgtobak hver dag

DEFINITION FRA ANDEN KILDE

WHO: A daily smoker is someone who smokes any tobacco product at least once a day

KODEFORSLAG

SNOMED CT 449868002 | ryger tobak dagligt (klinisk fund) |

1.3.3.1.2 lejlighedsvis ryger

DEFINITION

ryger der anvender røgtobak men ikke hver dag

DEFINITION FRA ANDEN KILDE

WHO: An occasional smoker is someone who smokes, but not every day.

KODEFORSLAG

SNOMED CT 230059006 | lejlighedsvis cigaretryger (klinisk fund) |

1.3.3.1.2.1 ugentlig ryger

DEFINITION

lejlighedsvis ryger der anvender røgtobak ugentligt men ikke hver dag

1.3.3.1.2.2 månedlig ryger

SYNONYM

sjældnere ryger

DEFINITION

lejlighedsvis ryger der anvender røgtobak månedligt men ikke hver uge

KODEFORSLAG

SNOMED CT 428041000124106 | sjældnere ryger (klinisk fund) |

1.3.3.1.3 vandpiberyger

DEFINITION

ryger der ryger vandpibe

KODEFORSLAG

SNOMED CT 698289004 | vandpiberyger (klinisk fund) |

1.3.3.1.4

ryger af opvarmet tobak

DEFINITION

ryger der anvender opvarmet tobak

1.3.3.2

bruger af røgfri tobak

DEFINITION

tobaksbruger der anvender et tobaksprodukt, der anbringes inde i mund eller næse

KOMMENTAR

Røgfri tobak er fx tyggetobak, snus, skrå, tobakspastiller – til brug inde i munden og næsesnus, snuff, tobakspulver – til brug i næsen.

Tyggetobak er groftskåret og forarbejdet, så det kan tåle at blive tygget på, mens snus er pulveriseret tobak.

Bemærk, at nikotinposer ikke er tobak og dermed heller ikke røgfri tobak.

KODEFORSLAG

SNOMED CT 713914004 | bruger af røgfri tobak (klinisk fund) |

1.3.3.2.1

daglig bruger af røgfri tobak

DEFINITION

bruger af røgfri tobak der anvender den røgfri tobak hver dag

1.3.3.2.2

lejlighedsvis bruger af røgfri tobak

DEFINITION

bruger af røgfri tobak der anvender røgfri tobak men ikke hver dag

1.3.3.2.2.1

ugentlig bruger af røgfri tobak

DEFINITION

lejlighedsvis bruger af røgfri tobak der anvender røgfri tobak ugentligt men ikke hver dag

1.3.3.2.2.2

månedlig bruger af røgfri tobak

DEFINITION

lejlighedsvis bruger af røgfri tobak der anvender røgfri tobak månedligt men ikke hver uge

1.4

fund vedr. brug af stof

DEFINITION

fund vedrørende helbredsrelateret adfærd der vedrører brug af et indholdsstof

KOMMENTAR

Begrebet er lånt fra SNOMED CT og anvendes alene som overbegreb for de begreber, der har at gøre med den del af den helbredsrelaterede adfærd, der har at gøre med brug af produkter, der indeholder andre typer indholdsstoffer end tobak.

KODEFORSLAG

SNOMED CT 409069009 | fund vedr. brug af stof (klinisk fund) |

1.4.1

bruger af nikotinprodukt

DEFINITION

fund vedr. fund af stof hos en bruger af et produkt der indeholder nikotin, men ikke er et tobaksprodukt

KOMMENTAR

Nikotinprodukter er både godkendte lægemidler som nikotintyggegummi, nikotinplaster, nikotinsugetablet, nikotinspray, e-væske med nikotin og ikkegodkendte som nikotinposer.

1.4.1.1

bruger af ikke-godkendt nikotinprodukt

DEFINITION

bruger af nikotinprodukt der ikke er godkendt som rygestopmedicin

KOMMENTAR

Der er tale om produkter med nikotin, der ikke indeholder tobak, ikke er elektroniske cigaretter og ikke er godkendte lægemidler (af Lægemiddelstyrelsen eller European Medicines Agency). Disse tobakssurrogater omfatter fx såkaldte nikotinposer eller "pouches" med indhold af nikotin.

1.4.1.2

bruger af godkendt nikotinprodukt

DEFINITION

bruger af nikotinprodukt der er godkendt som rygestopmedicin af Lægemiddelstyrelsen eller European Medicines Agency

1.4.2

e-cigaretbrug

SYNONYM

~~damp~~ (frarådet term)

DEFINITION

fund vedr. brug af stof hos en person der anvender e-cigaret

FORMIDLINGSVERSION

En e-cigaretbruger er en person, der anvender e-cigaret.

KODEFORSLAG

ZZP01B1 Bruger af e-cigaretter

SNOMED CT 722499006 | bruger af e-cigaret (klinisk fund) |

1.4.2.1

daglig e-cigaretbruger

DEFINITION

e-cigaretbruger der anvender e-cigaret hver dag

1.4.2.2

lejlighedsvis e-cigaretbruger

DEFINITION

e-cigaretbruger der anvender e-cigaret men ikke hver dag

1.4.2.2.1

ugentlig e-cigaretbruger

DEFINITION

lejlighedsvis e-cigaretbruger der anvender e-cigaret ugentligt men ikke hver dag

1.4.2.2.2

månedlig e-cigaretbruger

DEFINITION

lejlighedsvis e-cigaretbruger der anvender e-cigaret månedligt men ikke hver uge

1.4.3

ikke-e-cigaretbruger

DEFINITION

fund vedr. brug af stof der ikke aktuelt bruger e-cigaret

FORMIDLINGSVERSION

Person der ikke bruger e-cigaretter.

1.4.3.1

aldrig e-cigaretbruger

DEFINITION

ikke-e-cigaretbruger der på intet tidspunkt i sit liv har været e-cigaretbruger

FORMIDLINGSVERSION

En person, der aldrig har brugt e-cigaretter

KODEFORSLAG

ZZP01B3 Aldrig bruger af e-cigaretter

1.4.3.2

tidligere e-cigaretsbruger

DEFINITION

fund vedr. helbredsrelateret adfærd hos en person der har anvendt e-cigarets, men som ikke gør det længere

FORMIDLINGSVERSION

En tidligere e-cigaretsbruger er en person, der tidligere har brugt e-cigarets dagligt eller lejlighedsvist, men som ikke gør det længere.

KODEFORSLAG

ZZP01B2 Tidligere bruger af e-cigarets

1.5

ukendt brug

SYNONYM

brug ikke undersøgt

DEFINITION

fund vedr. brug af stof hos en person hvis forbrug ikke er bestemt

1.5.1

ikke oplyst brug

DEFINITION

ukendt brug hvor en kilde ikke har oplyst sit forbrug

2

tobaks- og nikotinafvenning

SYNONYM

tobaksafvenning; nikotinafvenning; rygeafvenning; rygestopvejledning; rygestoprådgivning; rygeafvenningstilbud; rygestopforløb; rygestoptilbud

DEFINITION

sundhedsaktivitet hvor en uddannet professionel rygestoprådgiver gennem kvalitetssikret rådgivning og behandling støtter en patient eller borger med henblik på at ophøre med at anvende tobak eller nikotinprodukt

KOMMENTAR

Tobaks- og nikotinafvænning kan være i form af fx intensive og ikke-intensive (kortere) programmer ud fra internationale standarder og om face-to-face og fx app-støttede programmer.

KODEFORSLAG

SNOMED CT 225323000 | vejledning vedr. rygeophør (procedure) |

3 nikotinprodukt

DEFINITION

produkt der har et indhold af nikotin-alkaloid, bortset fra tobak

KOMMENTAR

Nikotinprodukter er både godkendte lægemidler som fx nikotintyggegummi, nikotinplaster, nikotinsugetablet, nikotinspray, e-væske med nikotin og ikke-godkendte som fx nikotinposer.

3.1 tobakssurrogat

DEFINITION

nikotinprodukt der ikke er en e-cigaret, ikke er et tobaksprodukt og ikke et godkendt lægemiddel

KOMMENTAR

Hvad der er et tobakssurrogat er bestemt i Bekendtgørelse om mærkning og sundhedsadvarsler på tobakssurrogater, BEK nr. 462 af 18/03/2021.

4 rygestatus

DEFINITION

status der beskriver en persons forbrug af røgtobak

KOMMENTAR

For viden om omfanget af forbrug se begrebet [pakkeår](#).

FORMIDLINGSVERSION

Status der beskriver, om en person er eller har været ryger

KODEFORSLAG

SKS ZZP01A1 Rygestatus

5 tobaks- og nikotinstoppræparat

SYNONYM

tobaks- og nikotinstopmiddel

DEFINITION

lægemiddel der forbedrer muligheden for at ophøre med at anvende tobaks- og nikotinprodukter

6 antal nikotinprodukter pr. tidsenhed

DEFINITION

forbrug af et nikotinprodukt opgivet i antal stk. der anvendes af en bruger inden for en valgt tidsenhed

7 e-væske

SYNONYM

væske til elektronisk cigaret; e-juice

DEFINITION

væske der findes i en beholder i en e-cigaret

KOMMENTAR

E-væske indeholder ofte propylenglykol (PG) og glycerol/glycerin (VG), der giver aerosol og væsken kan indeholde smagsstoffer og/eller nikotin.

KODEFORSLAG

SNOMED CT 735238003 | elektronisk cigaretvæske (fysisk genstand) |

7.1

e-væske med nikotin

DEFINITION

e-væske der har et indhold af nikotin

KODEFORSLAG

SNOMED CT 735240008 | elektronisk cigaretvæske med nikotin (fysisk genstand) |

7.2

e-væske uden nikotin

DEFINITION

e-væske der ikke har et indhold af nikotin

KODEFORSLAG

SNOMED CT 735239006 | elektronisk cigaretvæske uden nikotin (fysisk genstand) |

8

antal tobaksprodukt pr. tidsenhed

DEFINITION

forbrug af et tobaksprodukt opgivet i antal enheder der anvendes af en bruger inden for en valgt tidsenhed

KOMMENTAR

En enhed kan være stk. eller gram. Tidsenhed kan være fx uge, dag osv.

Fx 30 stk. cigaretter pr. dag, 20 stk. tyggetobak pr. uge, 10 g. pibetobak pr. uge.

9

tobaksprodukt

DEFINITION

produkt der indeholder dele af blade fra tobaksplanten

KOMMENTAR

Tobak indeholder bl.a. tjære og nikotin, men begrebet nikotinprodukt har en særlig betydning – se dette.

9.1 røgtobak

DEFINITION

tobaksprodukt der anvendes ved rygning

9.2 røgfri tobak

DEFINITION

tobaksprodukt der anvendes ved anbringelse inde i mund eller næse

KOMMENTAR

Røgfri tobak er fx tyggetobak, snus, skrå, tobakspastiller – til brug inde i munden og næsesnus, snuff, tobakspulver – til brug i næsen.

Tyggetobak er groftskåret og forarbejdet, så det kan tåle at blive tygget på, mens snus er pulveriseret tobak.

Bemærk, at nikotinposer ikke er tobak og dermed heller ikke røgfri tobak.

10 tobaksforbrug

DEFINITION

brug af enhver form for tobak

10.1 forbrug af røgtobak

DEFINITION

tobaksforbrug hvor en ryger anvender røgtobak

KOMMENTAR

Begrebet er modelleret over SNOMED CT-begrebet Begrebs ID: 266918002, forbrug af røgtobak.

KODEFORSLAG

SNOMED CT 266918002 | forbrug af røgtobak (observerbar entitet) |

10.1.1

pakkeår

SYNONYM

antal år daglig rygning

DEFINITION

forbrug af røgtobak angivet i antal år hvori en person har røget en tobaksmængde svarende til 20 cigaretter eller 20 g. røgtobak daglig

KOMMENTAR

Pakkeår = tobaksforbrug svarende til antal cigaretter per dag/20 x antal rygeår.

KODEFORSLAG

SNOMED CT 401201003 | cigaretpakkeår (observerbar entitet) |

10.2

forbrug af røgfri tobak

DEFINITION

tobaksforbrug hvor en bruger anvender røgfri tobak

10.2.1

forbrug af røgfri tobak pr. tidsenhed

DEFINITION

mængde af røgfri tobak der anvendes af en bruger inden for en valg tidsenhed

KOMMENTAR

Tidsenhed kan være fx uge, dag osv.

11

forbrug af e-væske pr. tidsenhed

SYNONYM

forbrug af e-cigaretvæske

DEFINITION

mængde af e-cigaretvæske der anvendes af en e-cigaretsbruger pr. tidsenhed

KOMMENTAR

Tidsenhed kan være fx uge, dag osv.

11.1

nikotinindtag via e-væske pr. tidsenhed

DEFINITION

forbrug af e-væske pr. tidsenhed opgivet i milligram nikotin pr. milliliter

KOMMENTAR

Tidsenhed kan være fx uge, dag osv.

11.2

antal nikotinholdige ampuller pr. tidsenhed

SYNONYM

antal nikotinholdige beholdere

DEFINITION

forbrug af e-væske pr. tidsenhed opgivet i ampuller der indeholder nikotin

KOMMENTAR

Tidsenhed kan være fx uge, dag osv.

6. Henvisninger

01

Kvalitetsoplysninger på sundhedsområdet – Maj 2011, Indenrigs- og Sundhedsministeriet
<https://bibliotek.dk/da/moreinfo/netarchive/870970-basis%253A51222008>

02

RKKP strategi 2019-2022
<https://www.rkkp.dk/siteassets/om-rkkp/retning-og-mal/strategi-og-malsatninger/rkkp-strategi-2019-2022-viden-til-bedre-sundhedsvasen-print.pdf>

03

Strategi for digital sundhed 2018-2022, Regeringen, KL og Danske Regioner
https://sum.dk/Media/D/8/Strategi%20for%20digital%20sundhed_2018.pdf

04

Forståelsespapir for PRO 2016
<https://pro-danmark.dk/da/pro/den-nationale-styregruppe-for-pro>

05

Guldborgsund Kommune oplysningsskema
Skemaet anvendes af terapeuter i Guldborgsund kommune, ukendt ophav

06

KiAP diabetes koder
<https://kiap.dk/resources/files/forloebplaner/DiabetesKoder.pdf>

07

KIAP KOL Koder
<https://kiap.dk/resources/files/forloebplaner/KOLKoder.pdf>

08

KiAP oftes brugte koder i almen praksis
<https://kiap.dk/kiap/koder/iupackoder.php>

09

KRAM skema webpatient
<https://www.medcom.dk/media/9227/arbejdsblad-kram-skema-ver-2018-06-07.pdf>

10

Dansk Apopleksi Register

Dansk Føtalmedicinsk Database
Dansk Gynækologisk Cancer Database
Dansk Hjerteregister
Dansk Hjerterehabileringsdatabase
Dansk Hjertesvigtdatabase
Dansk Kolorektal Cancer Database
Dansk Pacemaker og ICD Register
Dansk Voksen Diabetes Database
Dansk register for Kronisk Obstruktiv Lungesygdom
Landsregistret Karbase
<https://www.rkkp.dk/kvalitetsdatabaser/>

11

National Sundhedsprofil 2017
<https://www.sst.dk/da/udgivelser/2018/danskernes-sundhed-den-nationale-sundhedsprofil-2017>

12

OpenEHR
<https://ckm.openehr.org/ckm/h>

13

PRO hjerterehabilitering
<https://pro-danmark.dk/da/omraader/hjerterehabilitering>

14

PRO Gravid
<https://pro-danmark.dk/da/omraader/graviditet-og-barsel>

15

Rygestopbasen
<https://www.rygestopbasen.dk/sporgeskemaer>

16

Region Nord Sundheds-profil
<https://rn.dk/sundhed/til-sundhedsfaglige-og-samarbejdspartnere/folkesundhed/sundheds-profil/om-sundhedsprofilen-hvordan-har-du-det>

17

SKS Browser
<https://medinfo.dk/sks/brows.php>

18

SNOMED International SNOMED CT Browser

<https://browser.ihtsdotools.org/>

19

Sundhedsplatform baggrunds-oplysninger - del 1

[Ukendt ophav](#)

Bilag 1 Informationsmodel

Informationsmodellen er beskrevet med et UML klassediagram og indeholder klasser, relationer, attributter og udfaldsrum (enumerationer). Klassediagrammet og diagrammet med enumerationer er vist i Bilag 1, figur 2 og figur 3. Informationsmodellen medtager begreber fra den terminologiske begrebsmodel på et forholdsvis generisk niveau (*bruger* dækker f.eks. *ryger* og *e-cigaretbruger* i den terminologiske model). Samtidig anvender informationsmodellen for nogle enumerationers vedkommende begreber fra den terminologiske model på 'laveste niveau' - med mulighed for at aggregere til andre begreber heri. F.eks. kan frekvens *månedlig* og *ugentlig* aggregeres til *lejlighedsvis*. Tilsvarende kan status *tidligere bruger* og *aldrig bruger* (*tidligere ryger* og *aldrig ryger* i den terminologiske begrebsmodel) aggregeres til *ikkebruger* (*ikkeryger* i den terminologiske begrebsmodel)). Det valgte niveau for informationsmodellen afspejler, hvordan man ud fra et anvendelsesperspektiv på en standardiseret måde vil kunne implementere de pågældende data i en fysisk database eller udstille dem i indberetningssnitflader.

Anvendelsesmulighederne for informationsmodellen er principielt alle steder, hvor der skal lagres/udstilles data om rygning, brug af røgfri tobak, brug af e-cigaretter og brug af andre nikotinprodukter. Det vil f.eks. gælde elektroniske patientjournaler, elektroniske omsorgsjournaler og data for svar på spørgeskemaer om rygning mv. Informationsmodellen vil kunne videreudvikles til en fysisk datamodel, som kan implementeres i et relationelt databasestyringsystem eller kan anvendes i designet af indberetningssnitflader. Hvis modellen anvendes nationalt, vil det skabe en højere kvalitet af data og åbne mulighed for sammenlignelighed og deling af data på tværs af systemer.

1.1 Klasser og relationer

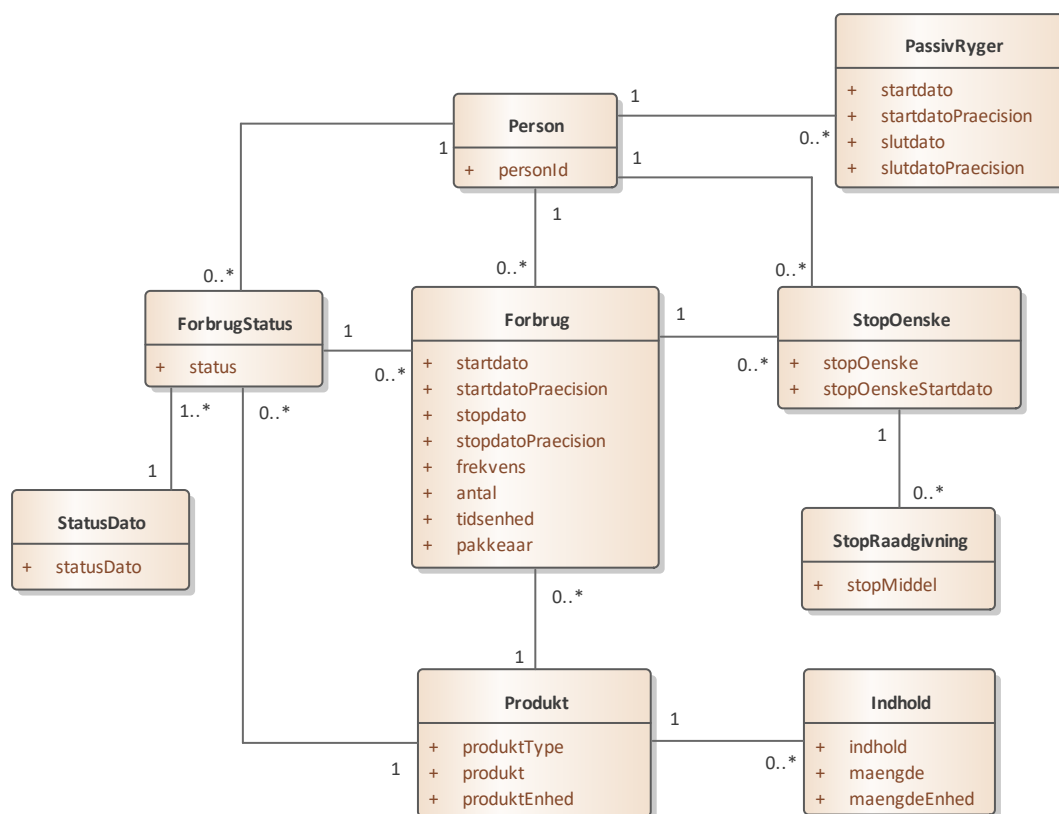
Figur 2 viser klasserne som firkantede bokse og relationerne som streger mellem dem. Sammenholdt med den terminologiske begrebsmodel kan navnet på en klasse stamme fra et begreb eller fra et karakteristisk træk mellem begreber.

Hver ende af relationerne har tilknyttede tal kaldet multiplicitet. Disse anvendes til at beskrive hvor mange instanser af klassen, der går til den relaterede klasse. For eksempel har en instans af klassen Person nul til mange instanser af klassen Forbrug tilknyttet. Det skal forstås sådan, at hvis en person ikke har et forbrug, så er multipliciteten 'nul' (0), mens f.eks. flere forbrug (af forskellige produkter) for en given person vil betyde, at multipliciteten bliver 'mange' (*). Omvendt hører et givent forbrug altid til netop én person (1).

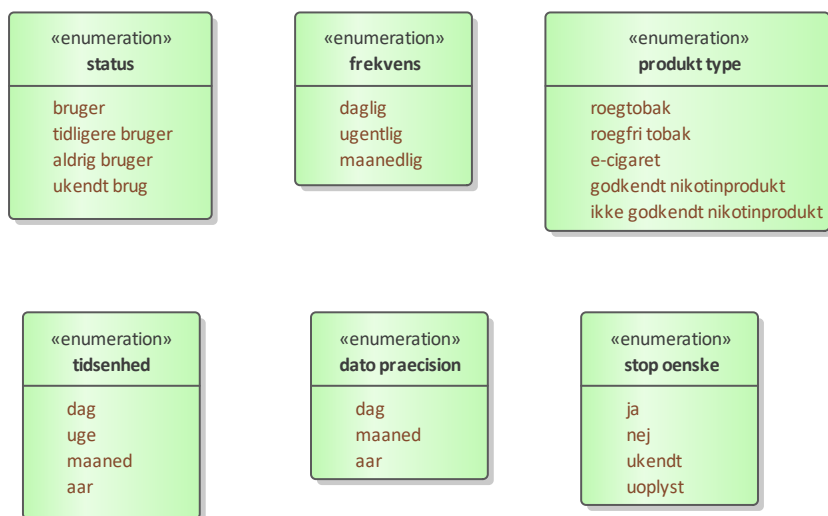
1.2 attributter og enumerationer

Figur 2 viser modellens attributter som tekststrengte under den vandrette streg i klasserne. Mange af attributternes navne svarer til karakteristiske træk i den terminologiske begrebsmodel, men ligesom for klasserne er der ikke en regel for sammenhængen. Nogle attributter er unikke for informationsmodellen og findes ikke ekspliciteret i den terminologiske begrebsmodel. Det gælder f.eks. tidspunkter, som er relevante, når der skal tilføjes data i en fysisk implementering af modellen.

Figur 3 viser enumerationer i modellen, dvs. udfaldsrum af variable i en videre udvikling af informationsmodellen til en fysisk datamodel. Enumerationerne svarer i mange tilfælde til begreber i den terminologiske begrebsmodel, men ikke alle enumerationers udfald optræder eksplicit heri. Det skal desuden bemærkes, at udfaldene i en vis grad er generiske. F.eks. dækker termen *bruger* bl.a. begreberne *ryger* og *e-cigarettbruger* i den terminologiske begrebsmodel.

Figur 2 Informationsmodel

Figur 3 Informationsmodellens enumerationer